

Nr 88

KÖRKORTSLAG

för Åland

Föredragen för Republikens President den 26 juni 2015

Utfärdad i Mariehamn den 15 oktober 2015

I enlighet med lagtingets beslut¹ föreskrivs²:

1 kap. Innehåll och begrepp

1 §

Lagens innehåll

Denna lag innehåller bestämmelser om

- 1) körkortsbehörigheter (2 kap.),
- 2) körkortstillstånd (3 kap.),
- 3) förarutbildning och övningskörning (4 kap.),
- 4) förarexamen och utfärdande av körkort (5 kap.),
- 5) körkortsingripanden (6 kap.),
- 6) alkolås (7 kap.),
- 7) utländska körkort (8 kap.),
- 8) körkortsregister (9 kap.) och
- 9) ansvar och överklagande (10 kap.).

2 §

Definitioner

Med *permanent bosättningsort* avses i denna lag den plats där en person normalt bor, det vill säga under minst 185 dagar varje kalenderår, till följd av personlig och yrkesmässig anknytning eller, om personen saknar yrkesmässig anknytning, till följd av en personlig anknytning som präglas av nära band mellan personen och bosättningsplatsen.

För en person som har den yrkesmässiga anknytningen till en annan plats än den person-

liga anknytningen och som därför omväxlande bor på olika platser i två eller flera medlemsstater ska dock den permanenta bosättningsorten anses vara den plats till vilken personen har personlig anknytning under förutsättning att personen med regelbundna mellanrum återvänder dit. Detta sista villkor behöver inte uppfyllas om personen bor i en medlemsstat för att genomföra en tidsmässigt begränsad uppgift. Studier vid universitet eller annan utbildningsanstalt ska inte medföra att den permanenta bosättningsorten ändras.

Med *EES-körkort* avses i denna lag ett körkort utfärdad i riket eller i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Med ett *fordons totalvikt* avses dess registrerade totalvikt eller, om fordonet inte behöver registreras, dess faktiska totalvikt.

Med en *fordonskombinations totalvikt* avses den sammanlagda totalvikt för de i kombinationen ingående fordonen beräknad på motsvarande sätt.

Med *körkortstillstånd* avses i denna lag ett tillstånd att få genomgå förarutbildning och avlägga förarexamen.

En *teorilektion* är 45 min och en *körlektion* är 50 min enligt denna lag.

Med *körförbudstid* avses den tid, beslutad av polismyndighet eller domstol, under vilken en person inte har behörighet att köra ett körkortspliktigt fordon.

Med *alkolås* avses en sådan anordning i ett fordon som hindrar att fordonet startas och körs av förare som har alkohol i utandningsluften.

¹ LF nr 5/2014-2015

LKU bet. nr 10 och 10a/2014-2015

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG, EGT nr L 403, 30.12.2006 s. 18

Kommissionens direktiv 2009/112/EG, EGT nr L 223, 26.8.2009, s. 20

Kommissionens direktiv 2009/113/EG, EGT nr L 223, 26.8.2009, s. 31

Kommissionens direktiv 2012/36/EU, EUT nr L 321, 20.11.2012, s. 54

Med *villkorstid* avses den tid som en körkortshavare endast har rätt att köra ett körkortspliktigt fordon med alkoholås.

De fordonsbegrepp som används i denna lag har samma betydelse som i fordonslagen (FFS 1090/2002) som gäller på Åland genom landskapslag (2011:36) om tillämpning av fordonslagen.

3 §

Yrkesmässig trafik

Bestämmelser om yrkesmässig trafik finns i landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik.

Bestämmelser om grundläggande yrkeskompetens och fortbildning av förare som utför gods- eller persontransporter med vissa motordrivna fordon finns i landskapslagen (2008:85) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare.

Dessutom finns bestämmelser om yrkeskörtillstånd i 5 kap. i denna lag.

2 kap.

Körkortsbehörigheter

4 §

Fordon som kräver körkort

De fordon som anges i 5 § får köras på väg endast av den som har behörighet att köra fordonet. Har ett släpfordon kopplats till ett fordon ska föraren ha behörighet för fordonskombinationen. Med väg avses detsamma som i vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland.

Moped med låg effekt får köras utan krav på körkort av den som har fyllt 15 år.

5 §

Körkortskategorier

Behörighet att köra fordon anges i körkortet på följande sätt:

Kategori grupp 1	Ger rätt att köra	Ger även behörighet för kate- gori
---------------------	-------------------	---

Mopeder och lätta fyrhjulingar

AM 120	Två- och trehjulinga motor- drivna fordon som är kon- struerade för en hastighet av mer än 25 km/h och högst 45 km/h.	
AM 121	Lätta fyrhjulinga motor- drivna fordon som är kon- struerade för en hastighet av mer än 25 km/h och högst 45 km/h.	

Motorcyklar med eller utan sidovagn och motor- drivna trehjulingar

A1	a) Motorcykel vars motor har en cylindervolym på högst 125 cm ³ , med en ef- fekt av högst 11 kW och ett effekt/viktförhållande som inte överstiger 0,1 kW/kg. b) Motordriven trehjuling med en effekt av högst 15 kW.	AM 120
A2	Motorcykel med en effekt på högst 35 kW och ett ef- fekt/viktförhållande som inte överstiger 0,2 kW/kg och som, om fordonets ori- ginalutförande har änd- rats, har sitt ursprung i ett fordon med högst den dubbla effekten.	a) AM 120 b) A1
A	a) Motorcykel. b) Motordriven trehjuling med en nettoeffekt högre än 15 kW, om körkortsha- varen har fyllt 21 år.	a) AM 120 b) A1 c) A2

Personbilar mm

B	a) Bil med en totalvikt av högst 3 500 kg som är kon- struerad och tillverkad för högst åtta passagerare ut- över föraren. Till en bil får en släpvagn kopplas 1. med en totalvikt som inte överstiger 750 kg eller 2. med en totalvikt som överstiger 750 kg, om fordonskombinationens totalvikt inte överstiger 3 500 kg. b) Motordriven fyrhjuling. c) Trafiktraktor och till den kopplade släpfordon.	a) AM 120 och AM 121 b) T
BE	Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori B och en släp- eller på- hängsvagn med en total- vikt av högst 3 500 kg.	a) AM 121 b) T

Traktorer

T	Traktor som inte är tra- fiktraktor, motorredskap, snöskoter och till dem kopplade släpfordon.	
---	---	--

Kategori grupp 2	Ger rätt att köra	Ger även behörig- het för kate- gori
<i>Lastbilar</i>		
C1	Bil som inte ingår i kategorierna D1 eller D med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg men inte 7 500 kg och som är konstruerad och tillverkad för att ta högst åtta passagerare utöver föraren. Till ett sådant fordon får kopplas en släpvagn med en totalvikt av högst 750 kg.	a) AM 121 b) T
C1E	a) Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori C1 och en släp- eller påhängsvagn med en totalvikt över 750 kg, om fordonskombinationens totalvikt inte överstiger 12 000 kg. b) Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori B och en släp- eller påhängsvagn med en totalvikt över 3 500 kg, om fordonskombinationens totalvikt inte överstiger 12 000 kg.	a) AM 121 b) T c) BE d) D1E om D in- nehas
C	Bil som inte ingår i kategorierna D1 eller D med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg och som är konstruerade och tillverkade för att ta högst åtta passagerare utöver föraren. Till ett sådant fordon får en släpvagn med en totalvikt av högst 750 kg kopplas.	a) AM 121 b) T c) C1
CE	Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori C och en släp- eller påhängsvagn med en totalvikt över 750 kg.	a) AM 121 b) T c) BE d) C1E e) DE, om D innehas
<i>Bussar</i>		
D1	Bil som är konstruerad och tillverkad för att ta högst 16 passagerare utöver föraren och med en längd som inte överstiger 8 meter. Till ett sådant fordon får en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg kopplas.	a) AM 121 b) T

D1E	Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori D1 och en släpvagn med en totalvikt över 750 kg.	a) AM 121 b) T c) BE
D	Bil konstruerad och tillverkad för att ta fler än åtta passagerare utöver föraren. Till ett sådant fordon får en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg kopplas.	a) AM 121 b) T c) D1
DE	Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori D och en släpvagn med en totalvikt över 750 kg.	a) AM 121 b) T c) BE d) D1E

6 §

Utökad släpvnagsbehörighet

Den som har körkort i kategori B och med godkänt resultat har genomgått ett särskilt körprov hos motorfordonsbyrån har rätt att köra en fordonskombination som består av en bil i kategori B och en tillkopplad släpvagn med en totalvikt över 750 kg, där fordonskombinationens totalvikt överstiger 3 500 kg men inte 4 250 kg. Körprovet ska uppfylla de krav som anges i bilaga V till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort. På körkortet anges kod 96 för den utökade behörigheten.

7 §

Undantag

En polisman som har körkort i kategori B får i tjänsten flytta alla slag av körkortspliktigt fordon en kortare sträcka.

8 §

Villkor för utfärdande av körkort

Ett körkort får utfärdas till den som

- 1) har körkortstillstånd,
- 2) har sin permanenta bosättningsort på Åland eller studerar här sedan minst sex månader,
- 3) uppfyller ålderskravet enligt 9 § och
- 4) har avlagt godkänd förarexamen.

Det är inte tillåtet att inneha mer än ett körkort. Ett körkort får därför inte utfärdas till den som redan har ett giltigt körkort eller till den vars körkort har begränsats, omhändertagits eller återkallats av någon annan stat.

Har ett körkort blivit ogiltigt enligt 32 § 1 mom. 1 eller 8 punkten, 2 mom. eller 3 mom. får ett nytt körkort utfärdas utan att förarexamen avlagts om det inte har gått över två år sedan

körkortet blev ogiltigt eller om det inte gått över ett år sedan körkortet blev ogiltigt enligt 32 § 1 mom. 7 punkten.

9 §

Ålderskrav

Körkort får utfärdas för den som har fyllt

- a) 15 år för kategori AM 120, AM 121 och T,
- b) 16 år för kategori A1,
- c) 18 år för kategori A2, B, BE, C1 och C1E,
- d) 20 år för kategori A om sökanden har haft körkort för kategori A2 i minst två år,
- e) 21 år för kategori C, CE, D1 och D1E i annat fall än g) eller 3 mom. samt
- f) 24 år för kategori A i annat fall än d), samt för kategori D och DE i annat fall än g) och
- g) 18 år för kategori C, CE, D1, D1E och D under förutsättning att personen, enligt intyg från en utbildningsarrangör, fullgjort en utbildning enligt landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare, samt personer som studerar för gymnasieexamen inom logistik eller persontransporter och enligt intyg har fullgjort de moment som krävs för grundläggande yrkeskompetens enligt landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare. För kategori DE är motsvarande ålder 21 år.

Körkort i kategori C1, C, D1 och D får dock endast beviljas den som redan har körkort i kategori B. Körkort i kategori BE, C1E, CE, D1E, och DE får endast beviljas den som har körkort i kategori B, C1, C, D1 respektive D. Om sökanden har haft körkort med behörighet för fordon av det slag som ansökan avser får dock körkort med motsvarande behörighet utfärdas samtidigt.

Minimiåldern för körkort i kategori C är 18 år om personen avser att köra fordon inom räddningstjänsten. Körkortet gäller endast för körningar som hänför sig till räddningstjänstens uppgifter i landskapet och utfärdas efter förordnande av frivilliga brandkårens kårchef. En kod för den begränsade behörigheten anges på körkortet och begränsningen gäller till dess att personen fyllt 21 år.

3 kap. Körkortstillstånd

10 §

Förutsättningar för att beviljas körkortstillstånd

Ett körkortstillstånd får endast beviljas den som med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden kan anses lämplig som förare av ett körkortspliktigt fordon och uppfyller kraven i 18 och 23 §§. Ett körkortstillstånd

gäller för den körkortskategori som ansökan avser och är giltigt i två år.

Lämplighet med hänsyn till de personliga förhållandena förutsätter att sökanden inte är föremål för något körkortsingripande i landskapet eller i någon annan EES-stat eller inte under det senaste året har gjort sig skyldig till olovlig körning enligt 8 § trafikbrottslagen (2004:28) för landskapet Åland, förutsatt att det inte finns något särskilt skäl att bevilja körkortstillstånd.

Lämplighet med hänsyn till de medicinska förhållandena förutsätter att sökanden uppfyller synkraven för att köra fordon av det slag ansökningen avser samt uppfyller de medicinska krav som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten och inte ska betraktas som farlig i trafiken på grund av fortgående missbruk av alkohol, narkotika eller andra droger eller läkemedel. Sökanden är skyldig att genomgå läkarundersökning om det vid ansökningstillfället eller senare framkommer att sökanden har ett eller flera av de medicinska problem som anges i landskapsförordning.

Närmare bestämmelser om vilka synkrav och övriga medicinska krav som ska uppfyllas och bestämmelser om de kontroller som ska göras för att undersöka om de medicinska kraven är uppfyllda och för att bedöma förarens hälsa och om innehållet i kontrollerna utfärdas genom landskapsförordning.

11 §

Tillfälligt hinder mot att beviljas körkortstillstånd

Om sökanden under de senaste fem åren före ansökan har gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri, får körkortstillstånd utfärdas efter en intygad avhållsamhetsperiod, om detta stöds av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs. Ett sådant utlåtande ska vara utfärdat inom två månader före ansökan. Dessutom ska sökanden ha genomgått en av landskapsregeringen godkänd kurs om alkohol och trafik.

Om sökanden vid två tillfällen under det senaste året omhändertagits enligt polislagen (2013:87) för Åland, för att personen på grund av berusning inte kunnat ta vara på sig själv eller vid två tillfällen under det senaste året gjort sig skyldig till narkotikabrott eller straffbart bruk av narkotika får körkortstillstånd utfärdas efter att sökanden genomgått en läkarundersökning som visar att de medicinska kraven är uppfyllda.

I landskapsförordning anges vad som ingår i kursen om alkohol och trafik.

12 §

Ansökan om körkortstillstånd

Ansökan om körkortstillstånd görs hos polismyndigheten.

Om ansökan avser körkortstillstånd inom grupp 1 ska sökanden fylla i en hälsodeklaration samt bifoga ett högst två månader gammalt synintyg utfärdat av läkare eller optiker och två nytagna passfoton. Därutöver ska även ett intyg över godkänt teoriprov enligt 17 § bifogas. Om sökanden har fyllt 70 år eller lider av något av de medicinska problem som nämns i 10 § ska ett läkarutlåtande fogas till ansökan istället för en hälsodeklaration. Om minimiåldern för körkortskategorin är 15 eller 16 år och den som ansöker om körkortstillstånd inte har fyllt 18 år krävs även samtycke från vårdnadshavarna.

Om ansökan avser körkortstillstånd inom grupp 1 och sökanden redan har ett giltigt körkort behöver endast en hälsodeklaration och två nytagna passfoton bifogas.

Avser ansökan körkortstillstånd inom grupp 2 ska två nytagna passfoton och ett läkarutlåtande fogas till ansökan. Utlåtandet får inte vara äldre än två månader vid ansökningstillfället. Gäller ansökan körkortstillstånd för att få genomföra utbildning enligt 18 § k) punkten ska även ett intyg från en ansvarig utbildningsarrangör bifogas.

13 §

Villkor

Ett körkortstillstånd och ett körkort får förenas med villkor som är nödvändiga ur trafiksäkerhetssynpunkt eller av administrativa skäl. Ett körkortstillstånd eller körkort ska förenas med villkor om körkortshavaren, för att uppfylla de medicinska kraven eller för att kunna köra fordonet, kräver hjälpmedel, specialanpassat fordon eller körning med vissa förbehåll. Körkortet ska villkoras till automatväxlat fordon om förarexamen sker i ett sådant fordon. Med undantag för beslut om att körkortshavaren inom viss tid ska lämna in ett läkarutlåtande till polismyndigheten ska villkoren anges i kodad form på körkortet i anslutning till den körkortskategori som villkoren gäller för. Villkor får också beslutas av polismyndigheten efter det att körkortstillståndet har meddelats eller körkortet utfärdats.

Närmare bestämmelser om de villkorskoder som används på Åland anges i landskapsförordning.

14 §

Återkallelse av körkortstillståndet

Ett körkortstillstånd ska återkallas av polismyndigheten, om innehavaren inte längre

uppfyller förutsättningarna för beviljande av körkortstillstånd. Om innehavaren har fått intyg över avlagd förarexamen eller körkort, ska bestämmelserna om körkortsingripanden i 6 kap. följas.

4 kap.

Förarutbildning och övningskörning

15 §

Allmänt

Förarutbildningen består av teoriutbildning och övningskörning och ska följa den läroplan som landskapsregeringen fastställt enligt 16 §. Övningskörning får ske privat, i trafikskola eller kombinerat privat och i trafikskola.

Den som övningskör ska ha körkortstillstånd och medföra det vid övningskörningen. Körkortstillstånd krävs dock inte för den som har ett körkort i kategori B med villkor om begränsning till automatväxlat fordon, och övningskörningen ska ske med ett fordon med kopplingspedal för att upphäva villkoret. Körkortstillstånd krävs inte heller för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 §.

16 §

Innehållet i förarutbildningen

Målet för förarutbildningen är att eleverna ska utvecklas till ansvarsfulla förare och att i detta syfte ge dem grundläggande färdigheter i att köra fordon säkert i trafiken. Syftet är att de som förare ska känna sitt ansvar även för andra trafikanters säkerhet och för miljökraven och att de anpassar sin körstil därefter.

I förarutbildningen ska undervisning ges om åtminstone följande:

- 1) trafiksystemet,
- 2) sociala aspekter på och samspelet i trafiken,
- 3) hur miljön påverkas av trafiken,
- 4) faktorer som påverkar förarens körförmåga och säkerheten för olika kategorier av trafikanter,
- 5) hur fordon används, manövreras och körs rätt, säkert, ekonomiskt, ekologiskt och flexibelt med hänsyn till deras särskilda egenskaper och trafikreglerna i varierande trafiksituationer och trafikmiljöer samt
- 6) hur farliga trafiksituationer kan upptäckas och undvikas och hur man ska köra under svåra förhållanden.

Undervisningen i kategori AM 120 och AM 121 ska innehålla minst två körlektioner i stadstrafik.

Närmare bestämmelser om innehållet i förarutbildningen och läroplaner utfärdas genom landskapsförordning.

17 §

Inledande teoriprov

Innan sökanden första gången beviljas ett körkortstillstånd i grupp 1 ska sökanden självständigt inhämta kunskaper i grundteori eller genomgå en teorikurs på en trafikskola varefter sökanden ska godkännas i ett teoriprov. Provet får genomföras tidigast en månad innan sökanden får påbörja den praktiska utbildningen enligt 18 §. Teoriprovet avläggs på av motorfordonsbyrån anvisad provplats.

Närmare bestämmelser om innehållet i teori-provet och -kursen utfärdas genom landskapsförordning.

18 §

Ålder för att få börja övningsköra

För att få påbörja den praktiska delen i förarutbildningen ska den som övar ha fyllt

- a) 15 år för kategori AM 120, AM 121 och T,
- b) 15 år och 6 månader för kategori A1,
- c) 17 år för kategori B,
- d) 17 år och 6 månader för kategori A2,
- e) 19 år och 6 månader för kategori A om hen har haft kategori A2 i minst ett år och 6 månader,
- f) 23 år och 6 månader för kategori A i annat fall än under e),
- g) 18 år för kategori BE, C1 och C1E samt för sådan behörighet som anges i 6 §,
- h) 18 år för kategori C när det gäller körning inom räddningsväsendet som anges i 9 § 3 mom.,
- i) 20 år för kategori C, CE, D1 och D1E,
- j) 23 år för kategori D och DE.
- k) 18 år för kategori C, CE, D1, D1E och D om personen genomför utbildning enligt landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare eller studerar för gymnasieexamen inom logistik som grundar sig på en läroplan som ger yrkeskompetens enligt landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare. För kategori DE är motsvarande ålder 20 år.

19 §

Uppsikt under övningskörning

Övningskörning ska ske under uppsikt av en trafiklärare eller en handledare. Vid övningskörning ska den som har uppsikt över körningen följa med i bilen vid den körandes sida. Vid övningskörning med moped, lätt fyrhjuling och motorcykel ska den som har uppsikt över körningen följa med som passagerare på fordonet eller färdas i ett annat motordrivet fordon.

Under utbildningens gång ska genomförda teori- och körlektioner antecknas i en elevlogg-bok som ska medföras vid övningskörningen.

Den som har uppsikt under övningskörningen är att anse som förare av fordonet. Den som övningskör är dock ansvarig förare om övningskörningen sker med fordon i kategori BE, C1E, CE, D1E, DE eller för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 § eller om sökanden redan har körkort i kategori B med villkor om begränsning till automatväxlat fordon och övningskörningen ska ske för att upphäva villkoret. Detsamma gäller vid övningskörning för kategori D1 eller D om den som övningskör har körkort för kategori C och vid övningskörning med moped, motorcykel eller lätt fyrhjuling om den som övningskör är ensam på fordonet.

20 §

Handledare för privat övningskörning

Privat övningskörning ska ske under uppsikt av den som är godkänd handledare för den som övningskör. Polismyndigheten får ge ett sådant godkännande till den som

1) har körkort och minst fem års erfarenhet av körning av det slag av fordon körningen avser eller, om övningskörningen görs för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 §, har sådan behörighet och

2) någon gång under de senaste fem åren har genomgått en handledarutbildning på fyra lektioner och godkänts i efterföljande teoriprov.

Motorfordonsbyrån ansvarar för handledarutbildningen och kan på ansökan utfärda tillstånd att bedriva sådan utbildning samt ansvarar för anordnande av teoriprovet. Ansökan för att bedriva handledarutbildning ska ges in till motorfordonsbyrån och får ges den som uppfyller kraven i 4 § landskapslagen om trafikskolor. Motorfordonsbyrån har dock rätt att återkalla tillståndet om kraven för utbildningen inte uppfylls. Närmare bestämmelser om vad som ingår i handledarutbildningen och teoriprovet anges i landskapsförordning.

Utän tillstånd att bedriva trafikskola får en handledare undervisa maximalt tre elever per kalenderår.

Den som varit föremål för ett körkortsingripande får endast godkännas som handledare om

1) ingen körförbudstid har löpt enligt 43 § 1 mom. eller 43 § 2 mom. 1 punkten under de senaste fem åren före ansökan eller

2) körkortsingripandet har meddelats enligt 43 § 2 mom. 2 eller 3 punkten och den körförbudstid som löpt under de senaste fem åren före ansökan inte överstigit tre månader.

Tillståndet ska medföras vid övningskörningen.

Närmare bestämmelser om vad som ingår i handledarutbildningen och teoriprovet anges i landskapsförordning.

21 §

När ett godkännande som handledare blir ogiltigt

Ett godkännande som handledare för en viss elev gäller så länge elevens körkortstillstånd är giltigt.

Ett godkännande som handledare upphör att gälla, om handledarens körkort omhändertas eller om övningskörningen sker på ett sätt som inte följer bestämmelserna i denna lag och överträdelsen inte är att anse som ringa.

22 §

Utrustning vid övningskörning

De fordon som används för övningskörning ska uppfylla kraven för fordon som används vid körprov enligt 25 § och vara i samma kategori som anges i körkortstillståndet för den som övar.

En person- eller paketbil som används i privat övningskörning ska godkännas av motorfordonsbyrån. Fordonet ska vara utrustad med dubbelkommando till fordonets fotbroms eller ha en separat bromsspak kopplad till fotbromsen samt ha en inre och en yttre backspegel för handledaren eller trafikläraren. Ett övningsfordon som används i yrkesmässig förarutbildning ska ändringsbesiktigas.

Vid privat övningskörning ska fordonet vara försett med en skylt med texten "ÖVNINGSKÖR" och vid övningskörning med motorcykel eller moped utan täckt kaross ska eleven bära en reflexväst med texten "ÖVNINGSKÖR" på ryggen. Närmare bestämmelser om skyltarnas och reflexvästarnas utformning utfärdas genom landskapsförordning.

Vid övningskörning med motorcykel eller moped där handledaren eller trafikläraren färdas i ett annat fordon, ska eleven ha anordningar för tvåvägskommunikation med handledaren eller trafikläraren under körningen och följefordonet vara märkt som övningsfordon.

23 §

Kunskapskrav för att få övningsköra vissa fordon

För att få övningsköra fordon i kategori BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D och DE samt för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 § ska den som övar ha körkort i kategori B.

24 §

Säkerhetsutbildning

Förarexamen i kategori AM 120, AM 121, T, A1, A2, A eller B får avläggas endast om sökanden har genomgått en utbildning avseende körning som är förenad med risker (säkerhetsutbildning). Säkerhetsutbildningen

görs på en trafikskola och är tudelad. Del ett är riksensam för alla kategorier och behandlar riskerna med alkohol, andra droger och trötthet samt andra riskfyllda beteenden och faktorer som kan påverka körförmågan. Del två av säkerhetsutbildningen krävs för att få avlägga förarexamen endast i kategori A1, A2, A och B. Del två innehåller praktiska moment och tar upp hastighet, säkerhet, förutseende körning och körning under särskilda förhållanden. För kategori B innehåller del två praktiska moment för sparsam körning.

Säkerhetsutbildning krävs dock inte

1) för kategori A2 eller A om sökanden redan har körkort i kategori A1 eller A2 eller

2) då sökanden tidigare har haft körkort i den aktuella kategorin.

Säkerhetsutbildningen kan ges i en simulator, förutsatt att den simulator och det program som används i undervisningen godkänts av motorfordonsbyrån.

Närmare bestämmelser om vad som ingår i säkerhetsutbildningen utfärdas genom landskapsförordning.

5 kap.**Förarexamen och utfärdande av körkort**

25 §

Förutsättningar för att avlägga förarexamen

Förarexamen avläggs på motorfordonsbyrån och består av ett teoriprov och ett körprov om inte annat sägs i 26 eller 27 §.

Sökanden ska tillhandahålla det fordon som behövs för körprovet. Under provet betraktas sökanden som förare.

Förarexamen får avläggas av den som

1) har körkortstillstånd,

2) har sin permanenta bosättningsort på Åland eller sedan minst sex månader studerar här,

3) uppfyller ålderskravet enligt 9 §,

4) har genomfört säkerhetsutbildning enligt 24 § samt

5) uppfyller utbildningskraven som anges i landskapsförordning för respektive kategori och presenterar en korrekt ifylld elevloggbook som styrker att läroplanen och kursplanen har följts under utbildningen och att den som övningskör har förvärvat de kunskaper och färdigheter samt den mognad som krävs för att köra fordon i trafiken. För att få avlägga förarexamen för körkort i kategori T krävs dock inte att man övningskört med en trafiklärare eller handledare.

Trots bestämmelsen i 3 mom. 3 punkten kan teoriprov avläggas upp till en månad innan sökanden uppfyller ålderskravet enligt 9 §. Kör-

provet ska avläggas inom sex månader från godkänt teoriprov.

Förarexamen får inte avläggas om körförbudstid löper.

De fordon som ska användas vid förarexamen ska uppfylla de krav som anges i bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort.

25a §

Förarprovare

Minimikrav på personer som fungerar som provare vid körprov framgår av bilaga IV till rådets direktiv 2006/126/EG. Förarprovare som är verksamma när denna lag träder i kraft ska endast omfattas av direktivets krav på kvalitetssäkring och regelbunden fortbildning.

26 §

Körprov i vissa fall

Förarexamen består endast av ett körprov om examen avläggs

1) för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 § eller

2) om sökanden redan har körkort i kategori B med villkor om begränsning till automatväxlat fordon och körprovet ska ske för att upphäva villkoret.

I dessa fall krävs inget körkortstillstånd. Innan ett körprov avläggs ska en ansökan och två nytagna passfoton lämnas in till polismyndigheten.

27 §

Körprov för förare av tyngre motorcykel

Förarexamen består endast av ett körprov om prövningen avser

1) körkort för kategori A2 för den som har kategori A1 sedan minst två år eller

2) körkort för kategori A för den som har kategori A1 eller A2 sedan minst två år.

28 §

Godkännande i förarexamen

Sökanden ska godkännas i förarexamen och i de körprov som anges i 26 och 27 §§ om examen eller provet visar att sökanden har de kunskaper och den förmåga samt uppvisar det beteende som från trafiksäkerhetssynpunkt och miljösynpunkt krävs för körkorts-kategorin i fråga.

Vad som ingår i förarexamen och körproven anges i landskapsförordning.

29 §

Utfärdande av körkort

När sökanden har godkänts i förarexamen utfärdar polismyndigheten körkortet i enlighet med 8 §. Motorfordonsbyrån skriver ut ett bevis på godkänd förarexamen som, tillsammans med en giltig identitetshandling, ger innehavaren rätt att köra i två månader på Åland i väntan på att körkortet lämnas ut. Körkortet får dock inte lämnas ut om sökandens körkortsbehörighet är föremål för ett ingripande enligt 6 kap.

Körkortet ska överensstämma med körkortsmodellen enligt artikel 1.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort. Motorfordonsbyrån svarar för att körkort tillverkas och levereras till polismyndigheten.

30 §

Utvärdering av förarutbildningen och förarexamen

För att kunna utvärdera förarutbildningen och förarexamen har motorfordonsbyrån rätt att göra en utvärderingskörning med en körkortshavare en till sex månader efter att körkortshavaren godkändes i förarexamen för körkort i kategori B. Deltagandet i utvärderingskörningen är frivilligt och avgiftsfritt.

31 §

Den administrativa giltighetstiden

Ett körkort har en administrativ giltighetstid och ska, för att äga fortsatt giltighet, förnyas innan den tiden löpt ut.

Körkort i kategori AM 120, AM 121, T, A1, A2, A, B och BE utfärdas för 15 år i sänder. Har körkortshavaren fyllt 60 men inte 66 år när körkortet ska utfärdas ges körkortet en administrativ giltighetstid som går ut när körkortshavaren fyller 70 år. När körkortet utfärdas efter att körkortshavaren fyllt 66 år ges körkortet en administrativ giltighetstid på fem år åt gången.

Körkort i kategori C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D och DE utfärdas med en administrativ giltighetstid på fem år.

Motorfordonsbyrån ska senast tre månader innan körkortets administrativa giltighetstid upphör, underrätta körkortshavaren om detta samt om skyldigheten att lämna in läkarutlåtande enligt 35 §. Eventuellt utebliven underrättelse befriar inte körkortshavaren från skyldigheten att förnya körkortet i tid.

32 §

När ett körkort blir ogiltigt

Ett körkort gäller inte om

1) giltighetstiden har gått ut,

2) körkortshavaren har meddelats ett interimistiskt körförbud eller en körförbudstid enligt 6 kap.,

3) det har ersatts med annat körkort,

4) det har bytts ut mot ett utländskt körkort,

5) körkortshavaren har ett eller flera giltiga körkort och inte efter uppmaning anger vilket av körkorterna som ska behållas eller anger att ett annat än det åländska körkortet ska behållas,

6) körkortsinnehavet varit förenat med villkor om alkohol och villkorstiden löpt ut,

7) det inte hämtats ut inom ett år från den dag då det utfärdades eller inom ett år från den dag körkortshavaren hade rätt att hämta ut körkortet efter en körförbudstid eller

8) körkortet inte har ersatts efter åläggande av polismyndigheten.

Om körkortshavaren, före fyllda 21 år, avbryter utbildningen enligt 9 § 1 mom. g) punkten och inte heller innehar grundläggande yrkeskompetens ska körkortet förklaras ogiltigt i kategori C och CE. I så fall ska polismyndigheten ålägga körkortshavaren att ansöka om ett nytt körkort med rätt behörighet.

Ett körkort ska också förklaras ogiltigt om körkortshavaren begär det. Ogiltigheten får begränsas till att avse en viss behörighet. I så fall ska körkortshavaren ansöka om ett nytt körkort enligt 35 §.

33 §

Ersättande av körkort

Om ett körkort har förstörts eller kommit bort ska det ersättas med ett motsvarande körkort. Det nya körkortet ska dock ha en giltighetstid i enlighet med 31 §. Körkortshavaren ska anmäla förlusten till polismyndigheten och om möjligt bifoga det förstörda körkortet. Om ett borttappat körkort senare hittas ska det genast överlämnas till polismyndigheten.

Ett körkort ska också ersättas med ett nytt körkort om körkortshavarens personuppgifter har ändrats eller nya villkor ska införas i körkortet enligt 13 §. En ansökan om att ersätta ett körkort på grund av ändrade personuppgifter ska göras inom tre månader efter att uppgiften ändrades.

34 §

Förutsättningar för att få förnya och ersätta körkortet

Ersättning av ett körkort som har förstörts eller kommit bort får ske om sökanden har sin permanenta bosättningsort på Åland. Förnyelse och ersättning av körkort i andra fall får ske om sökanden har sin permanenta bosättningsort på Åland eller studerar här sedan minst sex månader.

Trots vad som sägs i 1 mom. får förnyelse och ersättning av körkort ske om sökanden har ett åländskt körkort och är bosatt i ett land utanför EES.

35 §

Ansökan om förnyelse eller ersättande av körkort

Ansökan om förnyelse eller ersättande av körkort görs hos polismyndigheten. Till ansökan bifogas två nytagna passfoton.

Om sökanden har fyllt 70 år ska ett läkarutlåtande som visar att de medicinska kraven uppfylls, fogas till ansökan. Detsamma gäller om ansökan avser körkort i grupp 2 eller sökanden har yrkeskörtillstånd och ansökan sker efter att sökanden har fyllt 45 år. Om ansökan avser körkort i grupp 2 och sökanden är under 45 år ska en hälsodeklaration fogas till ansökan. Lider sökanden av något av de medicinska problem som nämns i 10 § kan polismyndigheten ålägga denne att lämna in läkarutlåtande.

Om det när förnyelse söks har gått mer än två år sedan giltighetstiden för det gamla körkortet gick ut ska sökanden även lämna in intyg över avlagd ny förarexamen.

Bestämmelser om nytt körkort efter körkortsingripande finns i 6 kap.

Det gamla körkortet ska lämnas in till polismyndigheten när det nya körkortet lämnas ut.

Polismyndigheten kan ålägga en körkortshavare att ersätta körkortet om det inte uppfyller kraven i denna lag.

36 §

Skyldighet att medföra körkort

Den som kör ett fordon som kräver körkort ska ha med sig körkortet eller om körkortet efter utfärdande ännu inte har lämnats ut, ett intyg över genomförd förarexamen och en handling som styrker förarens identitet. Även andra tillstånd som krävs enligt denna lag ska finnas i fordonet under färd.

På begäran av polis eller annan trafikövervakare ska körkortet lämnas över för kontroll. Om föraren inte har med sig körkortet, men förarens identitet har fastställts och det inte finns anledning att anta att föraren inte har giltigt körkort får färden fortsätta. Föraren kan då åläggas att visa upp körkortet inom en viss tid hos polismyndigheten.

37 §

Prövotid

Första gången en sökande beviljas ett körkort i någon annan kategori än AM 120, AM 121 eller T gäller en prövotid på två år. Om

körkortshavaren redan har ett giltigt körkort i någon annan kategori än AM 120, AM 121 eller T ska prövotiden endast omfatta vad som kan återstå av prövotiden för det äldre körkortet. I 43 § 2 mom. 2 punkten finns bestämmelser om körförbudstider.

38 §

Yrkeskörtillstånd

För att få köra personbil i yrkesmässig persontrafik (taxi) krävs, förutom giltigt körkort, yrkeskörtillstånd som utfärdas av polismyndigheten.

Yrkeskörtillstånd får utfärdas till den som

1) har ett giltigt åländskt eller annat EES-körkort i kategori B och har haft det i minst två år,

2) har avlagt ett godkänt teoriprov för yrkeskörtillstånd på polismyndigheten som visar att sökanden har tillräcklig lokalkännedom och kännedom om bestämmelserna om yrkesmässig persontrafik samt

3) uppfyller de medicinska krav som gäller för körkort i kategori D.

Polismyndigheten har rätt att kräva att en innehavare av yrkeskörtillstånd inom en viss tid visar upp ett läkarutlåtande om att de medicinska kraven uppfylls, om det finns skäl att misstänka att tillståndshavaren inte längre uppfyller de föreskrivna kraven. Ett yrkeskörtillstånd gäller till dess innehavaren fyller 66 år. Därefter kan tillståndet förlängas. I sådana fall ges tillståndet en giltighet som motsvarar körkortets giltighetstid.

Yrkeskörtillstånd får inte beviljas eller förlängas om

1) sökanden under de fem år som föregår ansökan har gjort sig skyldig till grovt äventyrande av trafiksäkerheten enligt 3 § trafikbrottslagen för landskapet Åland, rattfylleri enligt 4 §, grovt rattfylleri enligt 5 § eller smitning enligt 7 § samma lag,

2) sökanden under de fem år som föregår ansökan har gjort sig skyldig till brott mot liv eller hälsa, brott som annars utvisar våldsamt uppträdande, sexualbrott eller något annat brott som visar att sökanden är uppenbart olämplig som taxiförare eller

3) en körförbudstid längre än en månad har löpt under det senaste året före ansökan med anledning av något annat brott som anges i 43 §.

39 §

Återkallande av yrkeskörtillstånd

Polismyndigheten ska återkalla ett yrkeskörtillstånd om tillståndshavaren

1) inte längre uppfyller villkoren för beviljande av yrkeskörtillstånd,

2) inte följer uppställda tillståndsvillkor,

3) inte lämnar in föreskrivna läkarutlåtanden eller underlåter att följa ett åläggande av polismyndigheten att lämna in utlåtande från specialistläkare eller krav på nytt körprov eller

4) själv anhåller om att tillståndet ska återkallas.

Uppstår skäl för återkallande av ett yrkeskörtillstånd ska frågan prövas utan dröjsmål.

Ett yrkeskörtillstånd återkallas under så lång tid som körförbudstiden löper eller tills vidare om återkallelsen beror på att tillståndshavaren inte uppfyller de medicinska kraven eller inte följer ett åläggande enligt 1 mom. 3 punkten. Om tillståndshavaren inte följer uppställda tillståndsvillkor eller gjort sig skyldig till brott som anges i 38 § 4 mom. 1 eller 2 punkten återkallas yrkeskörtillståndet för en tid om minst två månader och högst fem år. När återkallandets längd bestäms ska allvaret i den eller de gärningar som ligger till grund för återkallandet och under vilka omständigheter den eller de begåtts särskilt beaktas. Ett körkort villkorat av alkohol enligt 7 kap. är i sig inget hinder mot innehav av yrkeskörtillstånd. Körkortshavaren får tillbaka rätten att köra taxi när yrkeskörtillståndet har återlämnats.

6 kap.

Körkortsingripanden

40 §

Inledning

Ett körkortsingripande kan ske genom att körkortet omhändertas och körkortshavaren ges en körförbudstid eller genom att körkortsinnehavet förenas med villkor om alkohol.

Vid ett körkortsingripande är körkortshavaren skyldig att överlämna sitt körkort till polismyndigheten. Körkortet ska fräntas en körkortshavare som vägrar överlämna körkortet. Körkortshavaren återfår rätten att köra körkortspliktiga fordon när körkortet återlämnas. Om körkortet inte har omhändertagits av polisen återfår körkortshavaren rätten att köra körkortspliktiga fordon när ett nytt körkort lämnas ut.

Vad som i detta kapitel sägs om körkort gäller även för körkortstillstånd och vad som sägs om körkortshavare gäller även innehavare av körkortstillstånd. Villkor om alkohol gäller dock endast den som har körkort.

41 §

Interimistiskt körförbud och omhändertagande av körkort

En polis har rätt att meddela en körkortshavare ett interimistiskt körförbud och omhänderta körkortet

1) om körkortshavaren på sannolika skäl gjort sig skyldig till rattfylleri enligt 4 § 1 mom. trafikbrottslagen för landskapet Åland eller grovt rattfylleri enligt 5 § 1 punkten samma lag eller brott mot bestämmelser om transport av farliga ämnen enligt landskapslagen (1976:34) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen,

2) om körkortshavaren befaras ha gjort sig skyldig till rattfylleri enligt 4 § 2 eller 3 mom. trafikbrottslagen för landskapet Åland eller grovt rattfylleri enligt 5 § 2 eller 3 punkten samma lag, grovt äventyrande av trafiksäkerheten enligt 3 § trafikbrottslagen för landskapet Åland eller smitning enligt 7 § samma lag,

3) om det på sannolika skäl kan antas att körkortshavaren kommer att meddelas en körförbudstid enligt 43 § 2 mom. 1 eller 2 punkten eller

4) det är uppenbart att körkortshavaren på grund av sjukdom, skada eller dylikt inte har förmåga att köra körkortspliktiga fordon på ett trafiksäkert sätt.

En polis har rätt att omhänderta körkortet

1) om körkortet är ogiltigt enligt 32 § eller

2) om ett utländskt körkort är ogiltigt på grund av att förutsättningarna i 61 eller 62 § inte är uppfyllda.

En polis kan i fall som avses i 1 mom. 3 punkten ge körkortshavaren rätt att avsluta pågående färd, om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten och körkortsingripandet inte beror på att körkortshavaren på sannolika skäl gjort sig skyldig till olovlig körning.

Vid körkortsingripande enligt 1 mom. 1, 3 eller 4 punkten ska körförbudstiden gälla tills vidare i avvaktan på ett slutligt avgörande av polismyndigheten eller domstolen. En körkortshavare kan dock få rätt att under vissa förutsättningar köra motordrivet fordon i enlighet med bestämmelserna i kapitel 7 trots ett interimistiskt körförbud enligt 1 punkten.

Vid körkortsingripande enligt 1 mom. 2 punkten ska polismyndigheten snarast pröva frågan. Om polismyndigheten då finner att körkortshavaren på sannolika skäl har gjort sig skyldig till de aktuella gärningarna ska polismyndigheten besluta att det interimistiska körförbudet ska bestå i avvaktan på domstolens avgörande.

Polismyndigheten ska omedelbart återlämna körkortet om åtal inte väcks eller domstolen förkastar åtalet.

42 §

Körkortsingripande på grund av hastighetsöverträdelse

En polis ska omhänderta körkortet och ge körkortshavaren en tio dagar lång körförbuds-

tid om föraren överskridit gällande hastighetsbegränsning eller fordonsbegränsad hastighet med minst 30 km i timmen. Polisen kan ge föraren rätt att avsluta den pågående färden, om det kan ske utan att trafiksäkerheten äventyras.

Om körkortshavaren inte är bosatt på Åland och ska resa ut ur landskapet ska polismyndigheten avbryta verkställigheten och återlämna körkortet. Den som rest ut och som återvänder till Åland inom sex månader är skyldig att på nytt lämna in körkortet till polismyndigheten.

Kan hastighetsöverträdelsen anses försvarbar för att körkortshavaren därigenom avsett att undanröja trängande fara för eget eller annans liv eller hälsa eller av annat synnerligen vägande skäl får polismyndigheten avstå från att omhänderta körkortet. Den som har fått körkortet omhändertaget med stöd av 1 mom. men anser att hastighetsöverträdelsen är försvarbar har rätt att få saken prövad av polismyndigheten. Ärendet ska avgöras snarast.

Efter tio dagar kan körkortet återfås på polismyndigheten. Körkortshavaren får tillbaka rätten att köra när körkortet har återlämnats.

43 §

Fastställande av körförbudstid

I samband med att föraren av ett motordrivet fordon döms för

1) grovt äventyrande av trafiksäkerheten,

2) rattfylleri eller grovt rattfylleri,

3) smitning eller

4) brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen,

ska domstolen bestämma en tid inom vilken den som dömts för brottet inte får köra körkortspliktiga fordon (körförbudstid). Om föraren även har gjort sig skyldig till olovlig körning enligt 8 § trafikbrottslagen för landskapet Åland ska detta beaktas när körförbudstiden bestäms. En körkortshavare får dock under vissa förutsättningar köra motordrivet fordon i enlighet med bestämmelserna i 7 kap. trots att domstolen bestämt en körförbudstid enligt 2 punkten.

Polismyndigheten bestämmer en körförbudstid om

1) körkortshavaren gjort sig skyldig till olovlig körning eller, under förutsättning att överträdelsen inte kan anses som ringa, vid förande av ett motordrivet fordon har kört mot rött ljus, underlåtit att iaktta stopplikt, kört om vid övergångsställe eller brutit mot någon annan än i 42 § avsedd regel som är väsentlig från trafiksäkerhetssynpunkt,

2) körkortshavaren vid framförande av motordrivet fordon tre gånger inom ett år alternativt fyra gånger inom två år, eller som inneha-

vare av körkort förenat med provotid två gånger inom ett år, gjort sig skyldig till gärning som är straffbar enligt 2 eller 11 § trafikbrottslagen för landskapet Åland, med undantag för andra gärningar som bestraffas med ordningsbot än fortkörningsförseelser, eller till detektorförseelse som avses i landskapslagen (2003:11) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen eller till brott mot landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare,

3) körkortshavaren utomlands har dömts för rattfylleri eller grovt rattfylleri eller där gjort sig skyldig till en sådan gärning om gärningen även är straffbar i landskapet,

4) körkortshavarens förutsättningar för att köra ett fordon som kräver körkortsbehörighet är så väsentligt begränsade på grund av sjukdom, skada eller dylikt att kraven för att beviljas körkortstillstånd inte längre uppfylls,

5) körkortshavaren inte följer ett åläggande att lämna in läkarutlåtande, synintyg eller intyg om godkänd förarexamen eller del av sådant prov enligt 46 § eller

6) hinder mot beslut om behörighet förelåg vid tiden för beslutet och hindret fortfarande består.

44 §

Körförbudstid

Den körförbudstid som domstolen fattar beslut om enligt 43 § 1 mom. 1, 3-4 punkterna ska vara högst fem år. Den körförbudstid som polismyndigheten fattar beslut om enligt 43 § 2 mom. 1-3 punkterna får inte överstiga sex månader. När körförbudstiden bestäms ska hänsyn tas till konsekvenserna för personens försörjning och dennes behov av att röra sig i trafiken. Den som gjort sig skyldig till grovt äventyrande av trafiksäkerheten ska ges en körförbudstid på minst tre månader. När en körförbudstid bestäms enligt 43 § 2 mom. 4-6 punkterna gäller den tills vidare.

Den körförbudstid som domstolen ska fatta beslut om enligt 43 § 1 mom. 2 punkten, ska bestämmas till minst ett år vid rattfylleri och till minst två år vid grovt rattfylleri eller om personen tidigare dömts för rattfylleri eller grovt rattfylleri och mindre än fem år gått mellan gärningarna.

När körförbudstiden bestäms ska den tid som körkortet varit omhändertaget räknas av. Om ett körkort har varit omhändertaget under minst så lång tid som skulle ha bestämts som körförbudstid, ska det när ärendet slutligt avgörs beslutas att ytterligare körkortsingripande inte ska ske.

Utslaget verkställs även om det överklagas.

45 §

Varning

Polismyndigheten kan, i stället för att ge körkortshavaren en körförbudstid, ge denne en varning i sådana fall som anges i 43 § 2 mom. 2 punkten om gärningarna inte ska anses vara ett tecken på likgiltighet för bestämmelserna om vägtrafik eller de påföljder som denne har dömts till eller meddelats på grund av brott mot dem och körkortshavaren inte under de senaste fem åren blivit varnad eller fått sitt körkort omhändertaget. Gör körkortshavaren sig skyldig till en ny gärning som anges i 43 § 2 mom. 2 punkten inom ett år efter att ha fått varningen ska polismyndigheten omhänderta körkortet och bestämma en körförbudstid enligt 44 §.

46 §

Kontroll av hälsotillstånd och prestationsförmåga

Om det finns anledning att anta att en körkortshavare inte uppfyller de förutsättningar som gäller för att beviljas körkortstillstånd, får polismyndigheten ålägga körkortshavaren att ge in ett läkarutlåtande eller synintyg utfärdat av läkare eller optiker som visar att de medicinska kraven för körkortsinnehavet uppfylls eller besluta att körkortshavaren ska genomföra ett nytt körprov eller avlägga en ny förarexamen.

Polismyndigheten kan besluta att en körkortshavare ska lämna in ett läkarutlåtande över att körkortshavaren uppfyller de medicinska kraven för körkortstillstånd, om körkortshavaren vid två tillfällen under det senaste året omhändertagits enligt polislagen för Åland, för att personen på grund av berusning inte kunnat ta vara på sig själv eller vid två tillfällen under det senaste året gjort sig skyldig till narkotikabrott eller straffbart bruk av narkotika som innefattar användning av narkotika.

47 §

Läkares anmälningsplikt

Om en läkare vid undersökning av en körkortshavare finner att körkortshavaren inte uppfyller de medicinska krav som ställs för fortsatt körkortsinnehav, ska läkaren, trots bestämmelser om sekretess, anmäla det till polismyndigheten. Innan anmälan görs ska läkaren underrätta körkortshavaren och upplysa denne om hur körförmågan påverkas av hälsotillståndet.

Anmälan behöver inte göras, om det är sannolikt att körkortshavaren kommer att följa läkarens tillsägelse att avstå från att köra körkortspliktigt fordon så länge de medicinska hindren består eller om det är uteslutet att körkortshavaren fortsättningsvis kommer att kunna köra ett sådant fordon.

Om en läkare vid undersökning eller genomgång av journalhandlingar finner det sannolikt att körkortshavaren av medicinska skäl är olämplig att ha körkort och körkortshavaren motsätter sig fortsatt undersökning, ska läkaren anmäla även detta förhållande till polismyndigheten.

En anmälan får bara innehålla uppgifter om att personen inte uppfyller de medicinska kraven för körkortstillstånd samt vilka andra åtgärder läkaren föreslår för att närmare utreda personens hälsotillstånd och hur det påverkar körförmågan.

Närmare bestämmelser om vilka sjukdomar eller handikapp en läkare är skyldig att anmäla anges i landskapsförordning.

48 §

Ansökan om nytt körkort

Ansökan om utfärdande av ett nytt körkort får lämnas in till polismyndigheten tidigast tre månader innan körförbudstiden löper ut eller, om körförbudstiden gäller tills vidare, då förhållandena har ändrats.

Efter en körförbudstid som varat mer än ett år ska ett nytt körkort utfärdas om sökanden har beviljats körkortstillstånd, har avlagt godkänd förarexamen och även i övrigt uppfyller kraven i 8 §. Om körkortet omfattade någon av behörigheterna i grupp 2, får det nya körkortet ges sådan behörighet endast om den sökande i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för att ha behörigheten är uppfyllda. Förarexamen ska avläggas för den mest kvalificerade behörigheten som körkortet omfattade.

Har körförbudstiden bestämts till högst ett år återlämnas det gamla körkortet såvida inte körkortets administrativa giltighetstid har gått ut.

Om prøvotid löpte och körkortet omhändertagits med stöd av 43 § 1 mom. 1, 3 eller 4 punkten eller 2 mom. 1 eller 2 punkten krävs, utöver kraven i 2 mom., en genomförd av landskapsregeringen godkänd kurs om attityd och trafik samt ny förarexamen. Vad som ingår i och vem som ansvarar för kursen attityd och trafik anges i landskapsförordning.

Körkortshavaren får tillbaka rätten att köra när körkortet har återlämnats eller det nya körkortet har lämnats ut.

7 kap.

Villkor om alkohol för körkortsinnehav

49 §

Krav för att få körkort villkorat av alkohol

En rätt att köra motordrivet fordon med alkohol under viss tid (villkorstid) får enligt

bestämmelserna i detta kapitel ges den som har ett åländskt körkort, ett körkort utfärdat i någon annan stat inom EES eller ett körkort som uppfyller kraven i 65 § och som har sin permanenta bosättningsort på Åland och är föremål för ett körkortsingripande på grund av rattfylleri eller grovt rattfylleri till följd av alkoholförtäring. Körkortsinnehavet ska i dessa fall vara villkorat av alkohol.

Bestämmelserna tillämpas inte om prøvotid enligt 37 § löpte vid tidpunkten för brottet och en körförbudstid har meddelats även på annan grund än rattfylleri eller grovt rattfylleri till följd av alkoholförtäring.

50 §

Ansökan om körkort villkorat för alkohol

Rätt att köra körkortspliktiga fordon med alkohol beviljas efter ansökan.

En ansökan om körkort villkorat av alkohol ska innehålla

- 1) ett läkarutlåtande med synintyg och provtagning utfärdat av en läkare med god kunskap om och erfarenhet av missbruksfrågor och
- 2) en förklaring om att sökanden är villig att uppfylla de särskilda villkor som gäller för körkortsinnehav enligt detta kapitel.

Ansökan jämte två nytagna passfoton ska ges in till polismyndigheten som fattar beslut om beviljande och återkallande av körkort villkorat av alkohol enligt detta kapitel.

Om det är sannolikt att domstolen kommer att finna körkortshavaren skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri till följd av alkoholförtäring, får polismyndigheten redan när körkortet är omhändertaget enligt 41 § 1 mom. 1 punkten efter ansökan fatta beslut om beviljande av körkort villkorat av alkohol.

Polisen ska vid förundersökningen informera den misstänkta om möjligheten att ansöka om körkort villkorat av alkohol och informera om innehållet i samt villkoren och de ungefärliga kostnaderna för alkohöset.

51 §

Hinder mot att bevilja ansökan

En ansökan om körkort villkorat för alkohol får inte bifallas, om sökanden med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden bedöms olämplig för körkortsinnehav villkorat av alkohol. Lämplighet förutsätter att sökanden kan antas komma att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken samt inte har något annat drogmissbruk än alkohol och i övrigt uppfyller de medicinska krav som gäller körkortstillstånd enligt 10 §.

52 §
Villkorstid

Bifalls en ansökan om körkort villkorat för alkoholås gäller en villkorstid på ett år, om körkortshavaren gjort sig skyldig till rattfylleri.

Om körkortshavaren gjort sig skyldig till grovt rattfylleri eller tidigare dömts för rattfylleri eller grovt rattfylleri och mindre än fem år gått mellan gärningarna, gäller i stället en villkorstid på två år.

53 §
Villkor för föraren

Den som har ett körkort villkorat av alkoholås får inte köra andra körkortspliktiga fordon än sådana som är utrustade med ett alkoholås som är godkänt enligt 59 §. Föraren får endast framföra körkortspliktiga fordon på Åland. Fordonet ska ändringsbesiktigas efter det att alkoholåset har monterats och efter att det har tagits bort.

Var 60:e dag ska alkoholåssets minne läsas av hos en representant som har befullmäktigats av alkoholåstillverkaren som har anmälts till motorfordonsbyrån. I övrigt ska körkortshavaren följa de bestämmelser om installation, användning och kontroller av alkoholås som meddelas med stöd av denna lag. Körkortshavaren svarar själv för sina kostnader som följer av beslutet om körkort villkorat av alkoholås.

Inom sex månader från att körkortet villkorat av alkoholås beviljats ska körkortshavaren genomgå en av landskapsregeringen godkänd kurs om alkohol och trafik.

Om körkortshavaren bryter mot denna paragraf och därigenom inte längre bedöms uppfylla kraven på lämplighet, ska körkortet villkorat av alkoholås återkallas. En körförbudstid ska då bestämmas som motsvarar den återstående villkorstiden. Detsamma gäller om körkortshavaren under villkorstiden inte längre uppfyller de krav på lämplighet som anges i 51 §.

54 §
Utfärdande av körkort villkorat av alkoholås

När ett körkortsinnehav ska villkoras av alkoholås, ska ett nytt körkort utfärdas och uppgiften om att behörigheten är villkorad av alkoholås finnas på körkortet.

Om körkortet inte är åländskt utan utfärdat i en annan EES-stat eller tredje land ska det bytas ut mot ett åländskt körkort.

Om en körförbudstid även ska ges på annan grund, ska körkortet villkorat av alkoholås utfärdas efter körförbudstiden.

55 §
Körförbudstid under pågående villkorstid

Om en körkortshavare med ett körkort villkorat av alkoholås, under pågående villkorstid, meddelas en körförbudstid som överstiger en månad ska ett nytt körkort villkorat av alkoholås, på ansökan utfärdas efter körkortsingripandet. Den nya villkorstiden ska då motsvara den tid som återstod av villkorstiden när körkortet villkorat av alkoholås omhändertogs. I andra fall återfås körkortet utan att villkorstiden ändras.

Om ett körkortsingripande sker under en pågående villkorstid och körkortshavaren på grund av det inträffade inte längre bedöms uppfylla kraven på lämplighet enligt 51 §, ska körkortet villkorat av alkoholås återkallas.

Vid återkallelse enligt 2 mom. får körförbudstiden inte underskrida den återstående villkorstiden eller den kortaste körförbudstid som gäller vid körkortsingripande på grund av en sådan händelse som föranleder att körkortet villkorat av alkoholås återkallas.

Om en provotid löpte vid tidpunkten för den händelse som föranleder fråga om körkortsingripande, ska körkortet villkorat av alkoholås alltid återkallas.

56 §
Särskilda krav för att återfå körkortet

När villkorstiden för körkort villkorat av alkoholås är slut får ett nytt körkort utan villkor om alkoholås utfärdas efter ansökan, om sökanden uppfyller kraven för körkortstillstånd. Om det i beslutet om villkor om alkoholås finns andra krav som ska uppfyllas för utfärdande gäller även de kraven. Detsamma gäller ett beslut av polismyndigheten som fattats efter beslutet om villkor om alkoholås men innan villkorstiden löpt ut.

57 §
Polisens rätt att kontrollera alkoholåset

En polis har rätt till tillträde till ett körkortspliktigt fordon som framförs av en person med körkort villkorat av alkoholås, för att kontrollera att fordonet har ett alkoholås av godkänd typ som uppfyller föreskrivna krav i fråga om montering, funktion och användning.

58 §
Behandling av uppgifterna om användning av alkoholåset

Personuppgifter och uppgifter om användning av alkoholåset som samlas in av alkoholåstillverkarens representant är sekretessbelagda och ska hållas åtskilda från representantens övriga kundregister.

Alkolåstillverkaren eller dennes representant ska utan dröjsmål underrätta polismyndigheten, om körkortshavaren har försummat sin skyldighet att föra fordonet för avläsning av alkolåsets minne, om alkolåset på kundens begäran har lösgjorts från fordonet, om minnet visar på upprepade försök att köra bilen med otillåten mängd alkohol i utandningsluften eller om det i samband med avläsningen av alkolåsets minne har framgått att alkolåset har manipulerats för att störa eller förhindra dess funktion.

Representanten och alkolåstillverkaren får behandla personuppgifter och uppgifter om användning av alkolåset bara om verkställigheten av denna lag kräver det. På behandlingen av personuppgifter tillämpas personuppgiftslagen (FFS 523/1999). På den som sköter uppgifter som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

På översändande av uppgifter om användningen till alkolåstillverkare i stater utanför Europeiska unionen tillämpas vad som föreskrivs i personuppgiftslagen om översändande av personuppgifter till stater utanför Europeiska unionen.

Representanten och alkolåstillverkaren får bevara körkortshavarens personuppgifter och uppgifterna om användning av alkolåset högst fem år efter det att villkorstiden för körkort villkorat av alkolås gått ut. Efter det ska uppgifterna förstöras.

59 §

Godkännande av alkolås

För att ett alkolås ska få säljas, överlåtas eller användas på Åland enligt denna lag ska det uppfylla de krav som anges i lagen om godkännande av alkolås för användning i trafik (FFS 1109/2010).

60 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om alkolåsets funktion och montering, avläsning av alkolåsets minne och överlämnande av uppgifter om användningen till polismyndigheten utfärdas genom landskapsförordning.

8 kap.

Utländska körkort

61 §

Giltighet på Åland av EES-körkort

Ett EES-körkort gäller på Åland om

- 1) körkortshavaren uppfyller de ålderskrav som anges 9 §,
- 2) EES-körkortet är giltigt i den utfärdande staten och

3) EES-körkortet inte har bytts ut mot ett åländskt körkort.

Ett EES-körkort gäller inte på Åland om körkortshavaren har ett åländskt körkort som är omhändertaget, körkortshavaren har meddelats en körförbudstid eller körkortshavaren i fall som avses i 32 § 1 mom. 5 punkten har förklarat att hen vill behålla det åländska körkortet.

62 §

Giltighet på Åland av körkort utfärdade av tredje land

Ett körkort som är utfärdat av tredje land gäller på Åland om körkortshavaren uppfyller de ålderskrav som anges i 9 § och körkortet är giltigt i den utfärdande staten och

1) uppfyller kraven för nationella körkort i de konventioner om vägtrafik som har undertecknats i Genève den 19 september 1949 (FördrS 11/1959) eller Wien den 8 november 1968 (FördrS 30/1986),

2) är utfärdat på engelska, tyska eller franska, eller i annat fall åtföljs av en bestyrkt översättning till något av dessa språk eller till svenska, danska eller norska samt är försett med fotografi av körkortshavaren alternativt åtföljs av en identitetshandling försedd med fotografi eller

3) åtföljs av ett internationellt körkort som är utfärdat av den stat där körkortshavaren vid tiden för utfärdandet hade sin permanenta bostätssort och enligt någon av de omnämnda konventionerna eller enligt den konvention om vägtrafik som har undertecknats i Paris den 24 april 1926.

Körkortet gäller på Åland i två år från det att körkortshavaren bosatte sig i Finland men ger inte körkortshavaren rätt att köra en Ålandsregistrerad lastbil eller buss i förvärvssyfte. Ett körkort som är utfärdat i tredje land efter att körkortshavaren fick sin permanenta bostätssort på Åland eller i riket är inte giltigt.

63 §

Ingripande mot utländska körkort

Om det finns grund för ett körkortsingripande som avses i 6 kap. mot en körkortshavare med ett EES-körkort eller ett körkort utfärdat i tredje land tillämpas samma bestämmelser som vid ingripande mot ett åländskt körkort.

Om körkortshavaren inte har sin permanenta bostätssort på Åland eller i riket och ska resa ut ur landet ska polismyndigheten på begäran återlämna körkortet även om körkortsingripandet inte har upphört. Så länge en körförbudstid löper har körkortshavaren inte rätt att köra något körkortspliktigt fordon i landskapet.

64 §

Utbyte av EES-körkort

Om innehavaren av ett EES-körkort har sin permanenta bosättningsort på Åland eller har studerat här sedan minst sex månader får EES-körkortet bytas ut mot ett likvärdigt åländskt körkort enligt bestämmelserna i 35 §.

Om ett EES-körkort i utfärdandelandet är föremål för någon typ av körkortsingripande, får det inte bytas ut eller ersättas.

Om innehavaren av ett EES-körkort har sin permanenta bosättningsort på Åland ska ett EES-körkort som förstörts eller kommit bort ersättas med ett likvärdigt åländskt körkort. Polismyndigheten ska utfärda ersättningskörkortet utifrån de uppgifter de har tillgängliga eller då så är lämpligt utifrån ett intyg från de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som utfärdade det ursprungliga körkortet.

Det gamla EES-körkortet ska återlämnas till myndigheterna i den medlemsstat som har utfärdat körkortet tillsammans med en förklaring till varför körkortet återlämnas.

65 §

Utbyte av körkort utfärdat av tredje land

Ett körkort som är utfärdat i tredje land och uppfyller kraven i 62 § får bytas ut mot ett åländskt körkort i kategori A1, A2, A och B utan krav på ny förarexamen, om

1) sökanden ansöker om och beviljas körkortstillstånd för att byta ut körkortet inom den tvåårsfrist som avses i 62 §, och innan körkortets giltighetstid går ut, samt

2) sökanden visar att hen har kört bil eller motorcykel i minst sex månader i Finland och har sin permanenta bosättningsort på Åland.

Det gamla körkortet ska lämnas in till polismyndigheten innan det nya körkortet får lämnas ut. Körkortet ska på begäran återlämnas till innehavaren, när hen flyttar från Finland och lämnar in sitt åländska körkort till polismyndigheten.

9 kap. Körkortsregister

66 §

Uppgifter i körkortsregistret

Motorfordonsbyrån ska föra ett körkortsregister. I registret ska följande uppgifter föras in:

a) fullständigt namn, personbeteckning och adress för den som avses med registreringen,

b) ansökan och beviljande samt återkallelse av körkortstillstånd, utfärdande av körkort, beviljande samt återkallelse av yrkeskompetensbevis, yrkeskortstillstånd, trafiklärtillstånd och godkännande som handledare samt beslut

om varning, interimistiska körförbud, omhändertaganden av körkort och körförbudstider,

c) behörighet i körkortet samt eventuella villkor,

d) uppgifter om straff och andra påföljder som dömts för brott mot trafikbrottslagen för landskapet Åland eller för detektorförseelse som avses i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen eller för brott mot landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare, dock så att uppgift om ordningsböter registreras endast om ordningsboten förelagts för överträdelse av hastighetsbegränsning,

e) uppgifter om förarundervisning och förarexamen, godkänd handledarutbildning, utbildning för grundläggande yrkeskompetens eller fortbildning enligt landskapslag om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare samt

f) uppgifter om tillstånd till transport av farliga ämnen.

Registret upptar även personuppgifter om de personer som saknar körkort och som dömts till straff och andra påföljder för brott som nämns i 1 mom. d punkten samt uppgifter om de straff och andra påföljder som nämnda personer dömts till för dessa brott. I registret införs även relevanta uppgifter om personer bosatta i landskapet med körkort från riket eller något annat nordiskt land som dömts till straff för något brott enligt 1 mom. d punkten.

67 §

Hantering och införande av uppgifter i körkortsregistret

Uppgifter ur körkortsregistret får lämnas till polismyndigheten, till myndigheter inom EES som handlägger körkortsärenden och till den som uppgifterna gäller. Polismyndigheten har även rätt att föra in uppgifter i registret. Finner polismyndigheten felaktigheter i körkortsregistret ska dessa meddelas till motorfordonsbyrån.

Den som anordnar inledande teorikurs eller säkerhetsutbildning ska meddela motorfordonsbyrån när en elev har genomfört kursen eller del av säkerhetsutbildningen. Sådant meddelande ska ske genom elektronisk överföring i ett system som har godkänts av motorfordonsbyrån.

Information om körkort och anknytande uppgifter och åtgärder som ska utbytas inom ramen för ömsesidigt erkännande av i EES-stater utfärdade körkort förmedlas ur körkortsregistret med hjälp av nätverket för EU-körkort.

Motorfordonsbyrån kan tillåta att uppgifter i körkortsregistret under dess tillsyn studeras

för vetenskaplig forskning eller annat därmed jämförligt ändamål. I sådana fall ska uppgifterna anonymiseras.

68 §

Gallring av uppgifter i körkortsregistret

När någon som finns registrerad har avlidit, ska uppgifterna om personen snarast gallras ur registret.

Uppgifter om trafikbrott, körkortsingripanden och interimistiska körförbud ska gallras ur registret sedan tio år förflutit från det att en dom eller ett beslut har vunnit laga kraft.

Uppgifter om godkännande som handledare gallras ur registret när tillståndet förfallit.

10 kap.

Ansvar och överklagande

69 §

Ansvar

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 36 § kan föreläggas en ordningsbot på 20 euro. Föraren ska inte dömas till straff om körkortet ska förnyas eller bytas ut och föraren före färden har återlämnat körkortet eller gjort anmälan om att det förstörts eller kommit bort eller om förarens identitet har kunnat fastställas.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte överlämnar ett ogiltigt körkort till polismyndigheten kan föreläggas en ordningsbot på 20 euro.

Den som kör taxi utan giltigt yrkeskörtillstånd ska dömas till böter.

Den som på något annat sätt bryter mot denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser ska dömas till straff i enlighet med vad som är föreskrivet i trafikbrottslagen för landskapet Åland.

70 §

Överklagande

Polismyndighetens eller motorfordonsbyråns beslut enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser får, inom trettio dagar från delfäendet, överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol.

Ett åläggande att ge in läkarutlåtande eller bevis om godkänd förarexamen får överklagas endast tillsammans med det beslut genom vilket ärendet avgörs.

Trots överklagande kan ett beslut som polismyndigheten fattar med stöd av denna lag verkställas.

Med de undantag som föreskrivs i 2 och 3 mom. träder denna lag i kraft den 1 mars 2016.

Bestämmelserna i 5 § och 9 § 3 mom. träder dock i kraft redan den 29 februari 2016.

Bestämmelserna i 7 kap. träder i kraft den 1 april 2016.

Genom denna lag upphävs körkortslagen (1991:79) för landskapet Åland. Om det i en landskapslag eller landskapsförordning hänvisas till en bestämmelse i den upphävda körkortslagen som har ersatts av en bestämmelse i denna lag, tillämpas i stället den nya bestämmelsen. Om det i någon annan landskapslag eller landskapsförordning talas om körkortsklass avses körkort av en viss kategori.

Beslut som en myndighet har fattat med stöd av den upphävda körkortslagen som är gällande när denna lag träder i kraft ska fortfarande gälla om inte annat föreskrivs i dessa övergångsbestämmelser.

Vid förnyande, ersättande eller utbyte av ett körkort som utfärdats enligt tidigare gällande lag tillämpas bestämmelserna i denna lag.

Körkortshavare med körkort i kategori C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller körkortshavare med yrkeskörtillstånd som har utfärdats före denna lags ikraftträdande med en längre administrativ giltighetstid än fem år ska efter att denna lag trätt i kraft lämna in läkarutlåtande vid 45, 50, 55, 60 och 65 års ålder.

Den som har erhållit körkort i kategori T före denna lags ikraftträdande har även rätt att köra fordon i kategori AM.

Den som har erhållit körkort i kategori A1 före den 19 januari 2013 har även rätt att framföra fordon i kategori T.

Den som har erhållit körkort i kategori A1 och A före den 19 januari 2013 har rätt att köra tre- och fyrehjulingar.

Den som har erhållit körkort i kategori A för mellantung motorcykel före den 19 januari 2013 har rätt att köra alla typer av motorcykel två år efter utfärdandet.

Körkort i kategori M motsvarar körkort i kategori AM enligt denna lag.

Körkort i kategori KT motsvarar körkort i kategori A enligt denna lag.

Körkort som har utfärdats enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag träder i kraft och som har en sista giltighetsdag som sträcker sig längre än den 18 januari 2033 måste bytas ut mot ett körkort som uppfyller kraven i denna lag före den 19 januari 2033. Körkort som inte har bytts ut innan den 19 januari 2033 blir ogiltiga efter detta datum. Detta gäller även ett EES-körkort när körkortshavaren har sin permanenta bosättningsort på Åland.

Den som har påbörjat en förarutbildning enligt tidigare läroplan har rätt att slutföra utbildningen inom ett år efter denna lags ikraftträdande. Den tilläggsundervisning som anges i 38 § i den upphävda körkortslagen ska genomgå av den som avlagt förarexamen före

denna lags ikraftträdande eller om man genomfört utbildningen enligt tidigare gällande läroplan, om inte säkerhetsutbildningen del 2 enligt denna lag genomförts.

Mariehamn den 15 oktober 2015

ROGER NORDLUND
vicelantråd

Veronica Thörnroos
föredragande minister